

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 23. septembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 111.

Železniška zveza Rogatec—Krapina.

Vprašanje železniškega spoja Rogatec s Krapino je stopilo z razpisom trasne revizije v nov štadij razvoja. Komisijonelni ogled trase, za katero je izdelala načrte sekcija za gradnjo proge Rogatec—Krapina in razprava z interesi se je vršila dne 20. septembra v uradnih prostorih sekcije v Rogatecu. Sekcija je bila pričela študije terena že pred štirimi meseci in je pri izdelavi načrta upoštevala deloma tudi že predvojni madžarski projekt za to progo.

Po trasi, ki jo je projektirala sekcija za trasiranje v Rogatecu, je železniška zveza Rogatec—Krapina 19,4 km dolga. Ker pa se pri gradnji te železnice uporablja deloma že obstoječa proga iz Rogateca do bivše deželne meje v smeri proti Dobovcu in Lupinaku, preostaja za novo zgradbo še 14,2 km. Obstoječa proga iz Rogateca do Dobovca meri 5,2 km in se uporablja danes kot industrijski tir za prevoz brusov, železniških pragov, drv, stavbenega lesa in premoga iz krajev v okolici občine Sv. Rok. Po načrtu znaša dolžina proge od Rogateca do meje mariborske oblasti 8,54 km in bi se na tej progi nahajala samo ena postaja in sicer v Dobovcu ca 2 km dalje od konca že zgrajene proge. Postaja pričinja ob km 6,9 in je 600 m dolga ter s krajem spojena z dvema dovoznima cestama. Proga ima v tem predelu do 7‰ vspona, le na enem mestu znaša na dolžino 160 metrov vspon 10‰. Proga tu nima razen mejnega prehoda preko Sotle nikakih večjih objektov. Obstoječa proga bi se pri treh krivinah razširila od radija 180 na 200 metrov. V ostalem bi ostala njena trasa neizpremenjena. Šele pred premogovnim nakladiščem odbočuje nova proga ter ostane med Sotlo in cesto na desni strani vode. Na hrvaški strani so terenske razmere mnogo bolj neugodne kot na mariborski strani. Takoj preko meje je projektiran pod razvodnico predor v dolžini ca 380 m, ki vodi iz doline Sotle v dolino Krapine. V predoru doseže proga najvišjo višino in sicer je 40 m nad Rogatecem in 83 m nad Krapino.

Pri trasiranju železnice je bilo rešiti več težkih tehničnih vprašanj. Prvo je bila plazovitost terena v gornji dolini Sotle, kjer obstojajo tla iz ilovice, mešane s peskom, ki je za gradbo železnice jako neprimkladna. Drugo pa je bilo zavarovanje nove proge od poplavl, ki se v teh krajih jako pogosto ponavljajo, posebno v zadnjih časih. Radi tega se je tekom dosedanjih študij v terenu trasa opetovano preložila, da odgovarja čim boljše vsem zahtevam. Na hrvaški strani so vsponi iz Krapine proti predoru mnogo večji ter dosežejo maksimalno 22‰. Tudi v gornji dolini Krapine je predvidena le ena postaja in sicer Žurmanec, ki je projektirana v dolini na sredi med Hromcem in vasjo Žurmanec ob km 12,40 od Rogateca. Med 15 in 16 km je projektiran še en kratek predor ca 200 m, ki se nahaja v trdem skalovju. Po tem predoru je bila po načrtu prvotna trasa preložena iz doline na pobočja hribov in sicer v višini enega metra nad najvišjim vodnim stanjem, ki je bilo v teh krajih zabeleženo.

Pri komisijonelnem ogledu trase je bilo ugotovljeno, da odgovarja projekt glede smeri proge vsem zahtevam. Le glede razvrstitve postaj Dobovec in Žurmanec so mnenja interesentov deljena. Občina Sv. Rok kakor tudi del interesentov tamošnje lesne

in brusne industrije, ki je zelo važna eksportna panoga za vse nasledstvene države in cel balkanski polotok in ki daje velikemu delu prebivalstva v teh krajih tekorekoč edini zaslužek, se potegujejo za to, da bi se sedanje nakladišče ne spremenilo v tovarno postajo, dočim na projektirano postajo gravitira en del premogovnikov, znaten del gozdov kakor tudi velik del nasproti ležečega hrvaškega ozemlja. Ako bi se sedanje nakladišče ne spremenilo v tovarno postajo, bi trpeli interesi znatno škodo, ker so pristojbine za nakladišča na industrijskih tirih izven postaj zelo visoke in znatno otežujejo vnovčenje tovarnega blaga. Interesi so izjavili, da so pripravljeni v danem primeru odstopiti vsa za zgradbo postaje na tem skladišču potrebna zemljišča železniški upravi brezplačno. Glavni ugovor proti tej zahtevi je, da se nahaja to nakladišče preblizu Rogateca (oddaljenost ca 3 km) in da bi bila potem napetost do prihodnje postaje Žurmanec ca 10 km prevelika. V imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je tajnik g. Ivan Mohorič podal izjavo, da je treba koncentracijo tovarnega prometa na tem nakladišču pri določitvi lege postaj odnosno pozneje pri ureditvi proge upoštevati, ker se ne more od podjetij zahtevati, da bi morala, kakor se dogaja sedaj, voziti svoje izdelke v Rogatec odnosno v bodoče po klanec na novo postajo Dobovec. Treba je, da postane nakladišče v Dobovcu, ki je danes v izključni uporabi ene tvrdke, javno nakladišče, ki ga bodo lahko uporabljali vsi interesi v enaki meri. Radi dvojnega mišljenja inženjerjev bo zadeva položaja postaje Dobovec predložena ministrstvu v odločitev.

Stroški za zgradbo nove zveze so predvideni na 28 milijonov dinarjev. Ako bi se mostovi in drugi material nabavil na račun reparacij, bi se gradbeni stroški zmanjšali na 22 milijonov dinarjev. Kraji ob novi progi imajo veliko razvojno možnost za steklarsko industrijo, ki je na mariborski strani že zastopana z dvema velikima podjetjema, dalje za dobavo premoga (v Lukinjaku), Dobovcu in pri Žurmancu, kjer že obstoja več premogokopov z lastnimi industrijskimi tiri, končno še omenjena brusna industrija, ki ima od nakladišča v Dobovcu že ca. 5 km industrijskega tira proti kamnolomu in lesni industriji posebno na hrvaški strani. Te industrije bi osigurale zadostno alimentacijo proge v tovarnem prometu, dočim bi pri osebnem prometu igral glavno vlogo tranzitni promet v kopališča. V tem oziru bi bila nova zveza posebna pridobitev za Rogaško Slatino in za izvoz naših vod na Hrvaško. Obenem se bo brezdvomno z novo progo pojačala gravitacija rogaške doline na Hrvaško in v Zagreb in bo Celje znatno izgubilo na prometu. Resno razbremenitev za Zidani most, kakor se od več strani poudarja, nova proga ne pomenja.

Vprašanje te zveze je staro že dvajset let. Vedno izigravanje in odlašanje zgradbe je napravilo ljudi že čisto apatične in kljub temu, da predvideva letos proračun za to zgradbo 6 milj. dinarjev, si nikdo več ne upa brez skopse verovati v njeno izvršitev. Osební promet vršijo sedaj mnogobrojni avtomobili in autobusi, gošpodarstvo pa, ki ima najboljše predpogoje za razvoj, hira in peša, obsojeno na brezdelje.

Sanacija gospodarske krize.

Ko je pred dobrim tednom dni minister trgovine in industrije g. dr. Krajač poročal v ministrskem svetu o gospodarski krizi ter o merah za nje sanacijo, je stavil tudi konkretne predloge, ki bi se naj v svrhu izboljšanja položaja takoj izvedle. Mi smo priobčili obširne predloge g. dr. Krajača, poudarjali pa smo že tedaj, da so mere, ki jih je predlagal g. dr. Krajač, tako malenkostne napram velikemu problemu štednje, da ne morejo imeti prav nobenega vpliva na rešitev tega problema. Po tednu dni moramo ugotoviti, da so bili dr. Krajačevi predlogi predmet najostreje kritike vse naše javnosti. Napadi na ministra trgovine in industrije, kateremu se očita diletantizem in pomanjkanje globokejšega razumevanja najbolj perečih gospodarskih problemov, ne služijo naši gospodarski politiki v čast.

Minister g. dr. Krajač je skušal na ostre napade odgovoriti s pojasnilom, ki ga je dal javnosti preko svojega kabineta. Toda s pojasnilom je žal še jasneje pokazal, da niso bili njegovi predlogi mogoče radi tega površni, ker jih je sestavil morda v naglici, ampak da v resnici nima globokejšega razuma za velik problem, ki tako neusmiljeno visi nad našo državo in kojega hoče rešiti potom nedolžnih administrativnih ukrepov, ki jih lahko izdajo načelniki posameznih pisarn, nikakor pa minister. Ali se pije po uradih kava ali ne in kako se strojepiske pudrajo in šmin-kajo, od tega pač ne more biti odvisna rešitev velikega problema štednje. So to pač razvade, ako jih moremo tako imenovati, ki tvorijo posebnost zlasti naših ministrstev in ki jih je mogoče in bi jih tudi moral odpraviti, če so mu že tako na srcu minister sam koj ob prevzemu svojega resorta, ki pa niso v prav nobeni zvezi s sanacijo gospodarske krize.

V zagovoru napram očitkom, da so njegovi predlogi »šaljive mere«, navaja dr. Krajač naslednja dva primera:

1. Kuhanje kave in čaja po pisarnah. V državnih uradih je zaposlenih do 150.000 državnih uslužbencev. Vzemimo, da pije po uradih kavo ali čaj samo tretjina teh državnih uslužbencev in da ta tretjina to dela dnevno trikrat, pa dobimo, ako računamo 50.000 ljudi po tri kave na dan in 300 delovnih dni v letu, 45 milijonov dinarjev, računajoč pri tem eno kavo in čaj z enim dinarjem.

2. Prosim gospodo, naj obišče kak državni urad v prestolici in naj ostane v pisarni vsaj en dopoldan. Motreč »delo državnih uslužbencev«, se bo vsak z lahkoto prepričal, da porabi večina uradnic vsaj tretjino svojega delovnega časa za pudranje in barvanje ustnic. Naj otvori miznice njihovih miz, pa bo mesto aktov našel razne škatlice pudra, barvil, parfemskih steklenic itd. Uvideli bodo, da so državni uradi izpremenjeni v male frizerske salone za dame.

Ponavljamo ponovno, da ne morejo imeti take mere, tudi če bi se strogo izvajale, nikakega vpliva na sanacijo gospodarske krize. Na anketi gospodarskih organizacij v Beogradu, ki je pred tedni razpravljala o gospodarski situaciji, se je govorilo in predlagalo druge, učinkovitejše akcije, ki bi se morale takoj izvesti s strani centralnih oblasti. Te akcije je minister g. dr. Krajač preslišal ali pa jih ni razumel, sicer bi se pri tako izerpnem razpravljanju o tem vprašanju, potem

ko so se čula najrazličnejša mnenja kakor teoretikov, tako tudi strokovnjakov praktikov, ne spuščal v malenkosti, ki služijo naši gospodarski politiki v zasmeh! Podjetje pada za podjetjem. Stara, solidna, dobro fundirana podjetja se jedva držijo. Preživljamo krizo, kakor je še nismo poznali, zato smatramo, da bi se moralo končati z demagoškimi frazami in lotiti se smotrenega, pozitivnega dela, da se reši to, kar je še mogoče rešiti! Problem je analiziran do kosti, stavljeni so najboljši predlogi in z dobro voljo bi bilo mogoče napraviti mnogo. Iskati tu nova sredstva, osmešiti se na tak način res ni bilo treba!

MEDNARODNA PROMETNA KONFERENCA NA SUŠAKU.

29. t. m. se vrši v mestni posvetovalnici na Sušaku mednarodna konferenca za železniške in parobrodne prometne zveze. Na konferenci bodo sodelovali zastopniki naših, italijanskih, avstrijskih in madžarskih direktorij ter zastopniki parobrodskih društev, ki vrše prometno službo na Jadranu, predvsem Jadranska plovitba in reška »Costiera«. Konferenca naj bi sestavila take vozne rede, ki bi omogočili potnikom, da potujejo iz ene države v drugo in po morju brez zamud in nepotrebnega zastoja na obmejnih postajah. Ko bodo ti vozni redi izgotovljeni, bo vsaka prizadeta država uredila svoj notranji železniški promet tako, da bo soglašal z mednarodnimi zvezami.

* * *

USTANOVITEV SAVEZA PAPIR IN KARTON PROIZVAJALJOČE INDUSTRIJE.

V torek se je vršila v zborovalnici Ljubljanske kreditne banke ustanovna skupščina »Saveza papir in karton proizvajajočih tovarn v kraljevini SHS«. Skupščino, katere so se udeležili zastopniki največjih naših papirnih in kartonarnih tovarn, je imenovan pripravljalec odbora otvoril veleindustrijalec g. Fran Bonač, ki je pozdravil navzoče, med njimi imenoma podpredsednika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Frana Windischerja ter tajnika g. dr. C. Gregorića iz Beograda, tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. I. Plessa ter tajnika Zveze industrijcev za Slovenijo g. dr. Golia. Ustanovna skupščina je soglasno sklenila, da se ustanovi samostojen savez, ki pa mora biti član Centrale industrijskih korporacij. Sprejela so se pravila novega saveza, o katerih je obširno poročal generalni tajnik Združenih papirnic Veveče, Goričane in Medvode g. dr. Ciril Pavlin, ki je skupno z g. F. Bonačem vodil vsa pripravljala dela. Sedež saveza, ki zasleduje pospeševanje in zaščito interesov papirne industrije, bo v Beogradu, kjer bo imel v prostorih Centrale industrijskih korporacij tudi svoje lastno tajništvo. Prvim predsednikom saveza je bil izvoljen veleindustrijalec g. Fran Bonač, a podpredsednikom g. Anton Krisper, ravnatelj tovarne Brata Piatnik.

* * *

PRED SKLENITVIJO TRGOVINSKE POGODBE Z BELGIJO.

Naša delegacija, ki se je, kakor znano, pogajala z belgijsko delegacijo v Bruslju za sklenitev trgovinske pogodbe z Belgijo, je končala svoje delo in je pogodba tudi že parafirana. Nova trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Belgijo temelji na principu največjih poobla-

ščenj. Naši delegati so odpotovali iz Bruslja v Pariz, da tam nadaljujejo pogajanja z Francijo glede sklenitve definitivne trgovinske pogodbe s to državo. zavo.

POTOVANJE HOLANDSKIH GOSPODARSKIH KROGOV.

21 odličnih zastopnikov industrijskih in bančnih krogov Holandske poseti ob priliki svojega informativnega potovanja po Jugoslaviji tudi Ljubljano. Nizozemski konzul v Zagrebu g. Crnadak je o tem obvestil tukajšnje gospodarske kroge. O tem se je vršil v torek v palači Ljubljanske kreditne banke na inicijativno predsednika denarnih zavodov generalnega ravnatelja g. Tykača sestanek zastopnikov važnejših naših gospodarskih organizacij, na katerem se je določil program za sprejem gostov. Holandi pridejo v nedeljo, dne 3. t. m. iz Zagreba ob pol 11. uri. V nedeljo popoldne si ogledajo Bled, v ponedeljek predpoldne Ljubljanski grad in nekatera industrijska podjetja. Popoldne bo najbrže prirejen izlet v ljubljansko okolico. Zvečer bo imel eden izmed gostov predavanje o holandskih gospodarskih in kulturnih prilikah. Predavanje bodo spremljale kino-slike. V torek jutraj odidejo gosti preko Jesenic v svojo domovino.

Gospodarski problemi v Ženevi.

Gospodarski odbor Zveze narodov, ki je zboroval v Ženevi v začetku septembra, je zaključke zborovanja podal v obširnem poročilu na svet Zveze narodov. Poročilo vsebuje izčrpen pregled mednarodnega raziskovanja o možnosti, da se sklene mednarodni dogovor; ta dogovor se tiče odprave izvoznih in uvoznih ovir, trgovinske svobode itd. v smislu sklepa občnega zbora iz leta 1924. Nadrobno izdelano poročilo gospodarskega odbora opisuje to važno vprašanje trgovske politike z vsemi pridržki in spremenjivalnimi predlogi, ki so jih k načrtu mednarodnega dogovora poslale posamezne vlade, interesne korporacije posameznih držav, medparlamentarna gospodarska konferenca, mednarodna trgovska zbornica itd.

Poročilo priporoča svetu Zveze narodov, naj predloži zbrani material tako letošnjemu občnemu zboru kakor tudi vsem državam kot temelj za obravnavanje pri diplomatski konferenci. Glede roka za sklicanje te diplomatske konference pravi poročilo, naj ga določi svet Zveze narodov; omenja posebno Zvezo imenovanega vprašanja z že začeti pripravi za sklicanje splošne mednarodne gospodarske konference v smislu lanskega sklepa Zveze narodov, in sicer tembolj, ker so uvozne in izvozne omejitve v ozki zvezi z valutnim in splošnim gospodarskim položajem posameznih dežel in z njih trgovsko političnimi odnošaji.

Poročilo gospodarskega odbora obravnava dalje vrsto drugih gospodarskih vprašanj z vidika mednarodne olajšave trgovskih stikov, tako na primer dosedanj zaključek mednarodnega dogovora o carinskih formalitetah. Posebno omeno zasluži izvršba sodb, ki jih izrekajo trgovska sodišča. Leta 1923 so v Zvezi narodov spoznamno sestavili protokol o priznanju razsodiščne klavzule v trgovinskih pogodbah in nikakih določb o izvršbi in ga zato tudi mnogo držav ni ratificiralo. Da se temu odpomore, predlaga gospodarski odbor sklicanje pravnih strokovnjakov, ki naj bi pripravili nov dogovor v tej smeri.

Povsod se vidi dobra volja. Sedaj po sprejetju Nemčije v Zvezo narodov bo šlo temu hitreje.

Kdaj bo zmanjkalo človeštvu živeža?

Za današnji rod so sicer to še preuranjene skrbi, pa vendar tvori vprašanje svetovne prehrane v bodočnosti problem, katerega učenjaki iz znanstvenega stališča že sedaj razmotrivajo, dokazujoč, da je produktivna narava naše zemlje za nas in naše potomce še dokaj tolažljiva.

Znani socialekonom Sir Daniel Hall se je na letnem zborovanju »British Association« dotaknil tudi zadeve splošne prehrane ter se sledeče izjavil:

»V zapadnoevropskih državah je poljedelstvo doseglo kulturno višino, po kateri zadostuje za letno prehrano tročlanske družine približno 1 ha obdelane zemlje.

Številčni naraščaj bele rase se je za isto dobo ugotovil na pet milijonov duš, treba bi bilo torej primerno površino naše zemlje letno pritegniti h kultivaciji.

Ker pa se na novo obdelana površina nikakor ne krije s porastom obljudenosti, se mora polagoma pojaviti primanjkljaj živilskih potrebščin, ako se ne posreči dvigniti produkcije z umetnimi sredstvi.

Svedok navaja v svoji razpravi sledeče pripomočke, da se za dogleden čas ohrani ravnotežje med potrebo in produkcijo živeža:

1. Kanada še danes razpolaga s približno 100 milijoni hektarov neobdelane zemlje, ki še čaka kultivacije.
2. Za pridelek pšenice bo treba iskati nove površine ter to vrsto žita v obče kulturno izboljšati.
3. Zedinjene države pospešujejo pridelek pšenice od leta do leta, ker se vsled prohibicije ječmenu odtegujejo polja.
4. Znanstveni pripomočki za zatiranje žitnih bolezni in škodljivih žuželk se vedno bolj izpopolnjujejo in opaziti je nazadovanje odstotka tam potom uničenih živil.

5. Umetna gnojila in uporaba tehnično dovršenih strojnih naprav v poljedelstvu pospešujejo vidno kakovost in količino žitnih pridelkov.

6. Dodelitev manjših poljedelskih obratov kvalificiranemu kmetskemu delavstvu bo vplivalo na znižanje režijskih cen ter se bo rentabilnost pšeničnih posevkov dvignila.

Nek zdravnik pravi o nazorih Sir Daniel Hall'a, da še v desetih letih ne bo občutili prerokovanega primanjkljaja človeške prehrane, pač pa da se bodo po preteku te dobe pojavile posledice preobremenitve proizvodnje moči zemeljske površine.

Telesni zastoj velikomestne dece se že sedaj opaža in ta gre brezdvomno na račun pojemanja proizvodne naravne kapacitete. Če pa zasledujemo rastočo umrljivost otrok, se nam nehote vsiljuje domneva, da rešuje človeštvo kočljivo vprašanje prehranjevalnega gospodarstva enostavno s tem, da prepušča mladi naraščaj, komaj da se rodi, usodi nagle smrti; in tako gospodarsko ravnotežje med prehranjevalno zmoglostjo zemlje in njenim prebivalstvom ne moti.

K. Tiefengruber.

Trgovina.

Mednarodna trgovina s surovim maslom. Po pravkar priobčenih izkazih je bila mednarodna trgovina surovega masla leta 1925 izdatno večja kot leta 1924. Ves promet, izvoz in uvoz, je znašal 950 milijonov funtov! Glede razdelitve produkcijskih razmer se nastopile nekatere spremembe. Danska, Nova Zelandija in Argentinijska izkazujejo bistveno manjši skupni eksport kot v letu 1924. Avstralija in Holandska sta pa produkcijo surovega masla in eksport močno dvignili. V najnovejšem času začenja po opazovanjih strokovnih listov sibirsko maslo zopet si osvajati svojo prejšnjo vlogo v svetovni trgovini surovega masla; zlasti angleški in nemški konsum se zmeraj bolj nagibata k nakupu sibirskega surovega masla. O svetovni trgovini mlečarskih izdelkov bomo priobčili še poseben večji članek.

Švicarska zunanja trgovina iz svoje pasivnosti nikakor ne more ven. V prvih osmih mesecih letošnjega leta je znašal uvoz 1563 milijonov frankov, izvoz pa 1162 milijonov. Odnosni številki za lansko leto sta 1580,5 in 1371 milijonov frankov. Pasivni saldo se je napram lanskemu letu dvignil za ca. 200 milijonov frankov in znaša sedaj ca. 400 milijonov. Avgustov import je imel višino 195 milijonov frankov, eksport pa samo 148 milijonov.

Zunanja trgovina Rusije. Zunanja trgovina Rusije je dosegla v prvih treh četrtletjih tekočega gospodarskega leta 1079 milijonov rubljev. Eksport je znašal 494 milijonov rubljev, import pa 585 milijonov. Importirali so v prvi vrsti tehniške predmete, med njimi poljedelske stroje in traktorje, kojih vrednost je znašala 40,3 milj. rubljev napram 20,4 milijonom v istem času lanskega leta. Skupna zunanja trgovina je bila za 22,4% večja kot v letu prej. Pasivnost bilance v znesku 91 milijonov rubljev je manjša kot je bila lani. — Zlasti se je dvignila v zadnjem času potreba ruskega gospodarstva po električnih strojih, tako da bo uvoz še tekom letošnjega leta zelo narasel; dosednji kontingenti mikakor ne zadostujejo. Za uvoz električnih strojev pride v prvi vrsti v poštev Nemčija. Rusko gospodarsko leto od 1. oktobra do oktobra.

Ruski kaviar. »Centrosojus« je sklenil z dvema večjima tvrdkama v Berlinu in Hamburgu dogovor o dobavi 1500 pudov kaviara, 3500 pudov beljuge in 1500 pudov jesetra. Vrhutega bo poslal »centrosojus« še letos dve večji množini za 3 milijone mark potom nemških tvrdk na Angleško. Vršijo se pogajanja, da bi oddala sovjetska vlada monopol prodaje kaviara neki nemški tvrdki.

Industrija.

Novo industrijsko podjetje v Mariboru. Kakor se poroča iz Maribora je kupil nekdanjo tovarno mesnih izdelkov bratov Tavčar na Pobreški cesti neki češki konzorcij, ki namerava tam ustanoviti apreturo za svilo. Z adaptacijskimi deli se bo pričelo že tekom jeseni, tako, da bo tovarna začela na pomlad že z obratovanjem.

Nerednosti v gospodarstvu državnih podjetij. Člani finančnega odbora so obiskali državno tovarno za svilo v Pančevu. Pri pregledu tovarne se je ugotovilo, da tovarna že od leta 1924 ni napravila nobene bilance. Izplačali se tudi še niso kuponi, ker se jim cena še ni določila. — Iz poročila o gospodarstvu tovarne sladkorja na Čukarici je razvidno, da je bilo v letih 1921, 1922 in 1923 samo pri tem podjetju izdano za tantijeme 4 milijone dinarjev, tako da je vsak član upravnega odbora prejel na račun tantjem 300 do 400 tisoč dinarjev. Največ so prejeli leta 1923, ko so si razdelili 1.655.228 Din. Za leto 1921 je bilo od podjetja na Čukarici razdeljenih 450 tisoč dinarjev. Spričo tako visokih tantijem ni čudno od kod pasivnost v državnih podjetjih.

Industrijske obligacije na Ogrskem. Ob začetku jesenskega zasedanja bo ogrska vlada predložila parlamentu zakonski predlog o emisiji dolgoročnih industrijskih obligacij. Pravijo, da je sprejetje predloga že zajamčeno. Ustanovili bodo tudi poseben kreditni zavod in je udeležena pri njem tudi zveza ogrskih tovarnarjev. Sedaj se vršijo v Berlinu in Parizu pogajanja z nemškimi in ameriški finančniki v svrhu placiranja novih industrijskih obligacij.

LISTEK.

ODREDBE O DRŽAVNIH NABAVAH PO ZAKONU O DRŽAVNEM RAČUNOVODSTVU O NJIHOVEM IZVAJANJU V PRAKSI.

(Referat tajnika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Cvetka Gregoriča na IV. gospodarskem kongresu v Beogradu.)

(Nadaljevanje.)

V nekaterih slučajih so roki za objavo licitacije in za izročitev določeni tako kratko, da domači producenti dobivajo vtis, da je že vnaprej določeno, da se nabava izroči inozemskemu podjetju.

Apeliramo na kompetentne faktorje, da po naravi posla, ki se naj izvrši, odrede primerno dolge roke za objavo licitacije in ustrezno dolge roke za izročitev materijala. Po možnosti naj bi se pri določitvi dobavnega roka oziralo na predlog dobavitelja, oziroma podjetnika.

Poslovanje pri licitacijah.

I. Od udeležnikov pri licitacijah se zahteva, da na podlagi čl. 91. zakona in čl. 13., točka 6 pravilnika dajo

1. pismeno izpričevalo o svojih nabavljajnih, odnosno podjetniških, kupovnih ali zakupniških sposobnostih;

2. ako so naši državljani, morajo predložiti tudi potrdilo, da so svoj obrat prijavili davčnim oblastvom in plačali davek za tekoče trimesečje. Ta zadnja zahteva je privilegium odiosum za naše državljane, ki povzroča pri licitacijah pogosto velike neprilike, ako se vrše v prvih dneh koledarskega četrtletja.

Po davčnih zakonih dospevajo davki v plačilo v nekaterih pokrajinah dne 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra, torej prvi dan koledarskega četrtletja, dočim dospevajo v drugih pokrajinah dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra. Vrh tega je davkoplačevalec stavljen za plačilo še nadaljni rok 14, odnosno 30 dni in se smatra, da so v zamudi s plačilom, če tudi ta rok brezuspešno poteče. Med tem se je dogodilo, da se je zahtevalo na licitacijah, ki so se vršile dne 2. januarja, potrdilo, da je plačan davek za četrtletje januar—marec, dasi je za dotičnega licitanta dospel davek za to četrtletje v plačilo šele dne 1. februarja, a mu je na razpolago še respiro do 15. februarja.

Odredba pravilnika torej ni v skladu z davčnim zakonom, odnosno se napačno tolmači na škodo domačih podjetij. Krivica je, da imajo domača podjetja pri licitacijah v formalnem oziru večje obveznosti nego inozemska podjetja. Zato predlagamo, da se ukine predlaganje davčnih potrdil. Ako bi se na to ne moglo pristati, naj se zahteva samo potrdilo davčnega oblastva, da licitant plačuje davek in da s plačilom po veljavnih predpisih in specijalnih olajšavah za plačevanje davkov ni v zaostanku.

Po členu 91. zakona je licitacija veljavna, ako so se jo udeležili vsaj trije dražitelji.

Predlagamo, da se v slučajih, v katerih se prve licitacije ne udeleže trije dražitelji, ponudbe ne odpirajo. Za utemeljitev navajamo, da se z odpiranjem ponudb izdajajo trgovske ali tehnične tajnosti ponudnika in se pogosto v takih primerih izigravajo interesi države in ponudnikov samih, ker dobijo vpogled v ponudbe onih, ki so se brezuspešno udeležili prve licitacije.

V primerih ponovne licitacije, naj se oprostite taks dražitelji, ki so se udeležili prve licitacije.

Rok za odobritev licitacije. — Odbor za oceno državnih nabav.

Po sklenjeni licitaciji mora komisija, ki je licitacijo vodila, še istega dne predložiti kompetentnemu oblastvu poročilo in ves licitacijski operat (čl. 33. pravilnika). Nadaljno poslovanje do odobritve licitacije se mora po odredbi čl. 38. pravilnika in čl. 90. in 96. zakona izvršiti v 30 dneh, računši od dne in ure, ko je bil komisijski elaborat izročen v postopek pristojnemu oblastvu, pa do dne, ko se priobči licitantom odločba v podpis. Pravilnik izrecno odreja, da se mora to poslovanje čim prej izvršiti. Dasi je določeni rok 30 dni že sam na sebi priično dolg in je v mnogih primerih po naravi posla predolg, se kljub temu jako pogosto dogaja, da čakajo licitanti še več časa, predno dobijo končno odobritev.

To čakanje povzroča često občutno škodo za licitanta, ker mu leži denar, katerega je založil za kavejco, mrtev in je v pričakovanju državnega naročila oviran sprejeti druga dela. Vsled tega je njegovo podjetje imobilizirano, v času čakanja na državno naročilo pa se morejo pri današnjih prilikah tudi iz-

Angleški kapital v Bolgariji. V zadnjem času se opaža močnejše prodiranje angleškega kapitala v Bolgariji. To prodiranje izhaja zlasti iz časa, ko je dala Anglija Bolgariji večje posojilo za bolgarske izseljence, kar je bilo v zvezi z monopolno koncesijo glede izvoza svinjine in svinjske masti. To koncesijo je po daljši diskusiji bolgarski parlament sprejel. Za izrabljanje koncesije nameravajo zgraditi Angleži velikanske hladilnice in klavnice. Tudi pomorska zveza med obema državama bo sedaj boljša.

Pojemanje hipotekarnih kreditov na Ogrskem. Ogrske banke, ki se pečajo s hipotekno kupčijo, pričakujejo sedaj statistiko o obsegu te kupčije. Na podlagi te statistike se da ugotoviti, da so dovolile banke doslej hipoteknih kreditov v znesku 70 milijonov zlatih kron, dočim je znašal odgovarjajoči znesek pred vojsko dve milijardi zlatih kron. Z drugo besedo: ogrsko poljedelstvo je dobilo v zadnjih letih samo 70 milijonov zlatih kron v obliki dolgoročnih amortizacijskih kreditov.

Rudarska kriza na Angleškem. Vodstvo rudarjev je sklicalo za pondeljek sejo izvršilnega odbora rudarske zveze, da se posvetuje o predlogih ministrskega predsednika Baldwinja za rešitev rudarske krize. Izvršilni odbor bo pozneje sklical konferenco rudarskih delegatov, ki bo končno odločila o predlogih. O novem predlogu angleške vlade, katerega je Baldwin v pismu sporočil rudarskemu tajniku Cooku, se je ta izrazil, da ne pomenja nikakega napredovanja v reševanju rudarskega spora.

Škoda in Poljaki. Češkoslovaško podjetje Škoda in poljska vlada se pogajata o zgradbi velike tovarne za izdelovanje eroplanskih motorjev na Poljskem. Dogovor je že dozorel in ga bodo te dni podpisali. Taka tovarna sicer že obstoji, a bo potrebna popolna reorganizacija. Ni še gotovo, v koliki izmeri bo poljska država udeležena pri podjetju. Ni izključeno, da bo podjetje Škoda prevzelo tovarno popolnoma v svojo upravo.

Denarstvo.

Italijanska banka v Solunu. V prostori italijanskega nacionalnega instituta za gospodarsko ekspanzijo v Rimu se je vršil te dni prvi občni zbor italijanskih bankirjev in industrijalcev, ki so ustanovili Vzhodno-sredozemsko banko s podružnicami v Atenah, Rimu in Solunu. Nova banka ima 25 milijonov drahem osnovne glavnice. To vsoto so plačali v enakih delih italijanski in grški delničarji.

Obtok novčanic Narodne banke SHS je v zadnjem izkazu narasel od 8. do 15. t. m. za preko 12 milijonov na 5.683.56 milijonov dinarjev. V istem času se je kovinska podloga dvignila za 74 milijone na 420.5 milijona dinarjev. Stanje posojil se je zmanjšalo za 13 milijonov na 1.518.3 milijone dinarjev.

Konkurzi italijanskih bank. Banca Italiana Centrale v Florenci, ki se nahaja v konkurzu, ima 12 milijonov pasiv, pro-

premeniti razmere na trgu, kjer namerava naročiti sirovine in druga pomožna sredstva (cene, kurz dinarja) v toliki meri, da je že ob pričetku dela vsa njegova kalkulacija preobrnjena.

Eden glavnih razlogov za zavlačevanje definitivne odločbe o licitaciji obstoji v tem, da se morajo po čl. 95. zakona vse državne licitacije in neposredne pogodbe za preko 100.000 Din pred končno odločitvijo predložiti resortnemu ministrstvu, koje jih odstopa ministrstvu financ, pri katerem obstoji odbor za oceno državnih nabav. Čim odda svoje mnenje o nabavi odbor, odobri nabave do 2 milijonov dinarjev resortni minister v sporazumu z ministrom financ, preko te vsote pa ministrski svet. Izjemno stališče ima samo minister za vojno in mornarico, ki sme odobravati za nabavo hrane za vojsko do 400.000 dinarjev. Istotako ni vezana na oceno odbora za državne nabave tudi uprava državnih monopolov.

Torej vse nabave in vsa dela za državo preko 100.000 Din mora z navedenimi izjemami, kjerkoli se naj v državi izvršijo, odobriti navedeni odbor in dovoliti minister financ.

(Dalje sledi.)

ti 15 milijona lir aktiv. Nad turinskim zavodom Banca di Piccolo Credito, ki je želela doseči poravnane z upniki, je razglašen konkurz.

Promet.

Povišanje železniških tarif v Rumuniji. Državna uprava rumunskih železnic je s 15. septembrom t. l. zvišala vozne tarife za direktne vlake in vlake z obmejnimi postajami. Na osebnih vlakih se zvišajo cene za 20%, na ekspresnih vlakih za 30%.

Dopis.

Klub Esperantistov v Celju naznanja vsem interesentom, da otvori v najkrajšem času učni tečaj za esperantski jezik. Kdor želi stopiti v ta tečaj, naj to javi klubu še pred koncem tega meseca. Prijave sprejema knjigarna Goričar & Leskovšek, kjer prejmejo interesi tudi potrebna pojasnila. Klub izraža željo, da bi se v tečaj vpisali samo resni interesi, ker se bo sprejelo le omejeno število učencev. Pričakuje se, da tudi Celjani pokažejo smisel za veliko idejo dr. Zamenhofa, to je poglobiti prijateljske odnose med narodi in povzdigniti mednarodni gospodarski promet. Opaža se, da esperantski pokret zavzema vedno večji razmah v Sloveniji, osobito v Ljubljani, Mariboru, Logatcu itd., kjer se posebno učitelji in trgovski uradniki zanimajo za stvar, torej Celjani posnemajte!

RAZNO.

Petdesetletnica jugoslovenskega šumarskega združenja. Letos slavi jugoslovensko šumarsko združenje 50-letnico svojega obstoja na strokovnem polju, kakor tudi 50-letnico izdajanja svojega organa »Šumarskega lista«. Proslava se bo vršila ob priliki letošnje glavne skupščine, ki se bo vršila od 10. do 12. oktobra v Zagrebu.

Mednarodna gospodarska konferenca. Na seji komisije pripravljalnega odbora za mednarodno gospodarsko konferenco je govoril poleg drugih tudi jugoslovski delegat Avramović, ki je predložil gospodarsko krizo v Jugoslaviji in naglašal, da v tem pogledu naša država ni tako prizadeta kakor so mnoge druge države. Vzrok težkega gospodarskega položaja v Jugoslaviji je mednarodna gospodarska kriza. Kar se tiče priprav za mednarodno gospodarsko konferenco je Avramović naglašal, da bi morale vse države poslati na konferenco gospodarske strokovnjake.

Nemški parlamentarci o Jugoslaviji. Nemški poslanec von Lösch, ki je s svojimi tovariši potoval po Jugoslaviji, se je iz Vojvodine povrnil v Beograd. Novinarjem je na vprašanje o svojih utisih rekel, da je dobil o Jugoslaviji najlepši utis in da je ta jugoslovenska zemlja zelo bogata. Prepričan je, da bo med Jugoslavijo in Nemčijo prišlo do tesnejšega sodelovanja. Nemčija nima več onih težav na Balkanu, kot jih je imelo prejšnje cesarstvo in se gotovo tudi ne bo več povrnila k prejšnji politiki napram balkanskim državam. Napaka, ki je bila enkrat storjena, se ne sme več povrniti.

Gremij praških trgovcev je v svoji zadnji seji z obžalovanjem izjavil, da je morala javnost iz političnih in osebnih afer zadnjega časa zvedeti, kako se gospodari z državnim premoženjem. Stotisoči in milijoni so se izdali na korist političnim strankam ali pa tudi posameznim osebam. Nasprotno se pa davkoplačevalci obremenjujejo na vse mogoče načine, z vsemi mogočimi dajatvami, brez ozira na rekurze; okoli 10.000 rekurzov čaka že več let na rešitev. Zato protestira trgovstvo proti takemu denarnemu gospodarstvu, proti razpravljanju takih nečednih afer v javnosti in proti prevelikim davčnim bremenom. Pa ja ni menda samo na Češkoslovaškem tako? Skoraj bi mislili, da vladajo tudi drugod podobne razmere in da se razsipa državni denar, dočim zdihujejo davkoplačevalci pod težo bremen.

Letina. Zadnja uradna poročila iz Združenih držav in iz Kanade govorijo o majhnem znižanju pričakovanega pri-

delka. V Zed. državah računajo na podlagi statističnega materiala z 212 milijoni bušlov pšenice in z 41 milijoni bušlov rži. V Kanadi so zadnjič z mlajvijo prenehali, ker je deževalo, a so sedaj spet začeli. Poljedelski položaj v Srednji Evropi se ne ocenjuje zadovoljivo. Prej je nagajal dež, sedaj pa suho vreme.

Panamski prekop. Ni še preteklo dvanajst let, odkar je Panamski prekop izročen javnemu prometu, pa je prinesel že skoraj 150 milijonov dolarjev carinskih dohodkov. Ameriški trgovski urad priobčja statistiko o prekopolu in izračuni, da je dobila uprava prekopa v času obstoja 145.043.784 dolarjev carine. V tem času je šlo skoz kanal okoli 35.000 trgovskih ladij. 70% prometa in 76% carinskih dohodkov pride na zadnjih šest let.

Proti prodaji ameriških ladij. V novembru hoče U. S. Line prodati vse svoje ladje. V ameriških trgovskih in ladjedelskih krogih je izzvala ta namera najhujšo opozicijo. Pravi, da bo ameriška trgovska zastava polagoma zginila z morja, ker bo prodal ameriški kupec ladje v inozemstvo. Priporočajo, naj podpira vlada družbo z subvencijami, kakor dela to Anglija. V bodočem jenskem zasedanju bodo stavili kongresu tozadeven zakonski predlog. V tej zvezi poudarjajo poučeni krogi, da je prodal Harriman Hapag 45.000 ton ladij za 9 milj. dolarjev, dočim je dobil ameriški Shipping-Board za 70.000 ton samo 4.5 milj. dolarjev.

Gospodarske vesti. Poročajo, da vest o Crédit Lyonnais in o Mendelsonu ni točna. — Na Češkoslovaškem se pripravlja sladkorna organizacija na najširši podlagi s sodelovanjem sladkornih tovarn in organizacij producentov. Veliki kartel naj velja za dobo 10 let. Sedanja pogajanja naj bodo uvod v nadaljnja pogajanja, ki jim v slučaju dobrega zaključka pripisujejo veliko važnost za prosperiteto češkoslovaške sladkorne industrije za več let naprej. — V Budimpešti so odprli tekstilno banko, ki ji je pristopilo doslej 12 tekstilnih družb. Banka bo imela v evidenci premoženjske razmere posameznih tvrdk in bo skrbela za to, da bodo dobivale tvrdke kredite, primerne njih glavnični moči in njih zanesljivosti. — Turki so prodali francoski družbi L'Azote Français in Explosifs Minélite monopol razstrelivnih snovi. Za monopol so se potezale tudi nemške in angleške tvrdke. O višini prodajne vsote se ni ne izve. — 17. t. m. so prišli v Pariz zastopniki belgijske jeklene industrije, da pospešijo osnove mednarodnega železnega kartela. Zahtevajo povišanje belgijske kvote na mesečnih 290.000 ton. Pravkar bremo, da je bilo že vse pripravljeno, da se je pa spet razbilo, ker so priznali Belgiji namesto zahtevanih 290.000 ton nekaj manj, 265.000 ton. — V Leskovcu (Srbija) nameravajo zgraditi gumijevo tovarno. — Čehi bodo podpisali koncem tega tedna trgovsko pogodbo z Ogrsko, bodo pričeli na koncu meseca z novimi trgovskimi pogajanjmi z Nemčijo in, brž ko bodo ta pogajanja zaključena, se pogajajo s Švico. S Švicarji so se hoteli pogajati tudi že koncem tekočega meseca, a ker so bila pogajanja z Ogrsko in Nemčijo neodložljiva, so švicarska pogajanja odložili na poznejši termin.

Po svetu. Danske državne železnice so razpisale mednarodni natečaj za zgradbo mosta čez morsko ožino Mali Belt (med kontinentom in otokom Finen). Most bo dolg 1175 metrov. Ponudbe je treba vpsolati do 1. decembra. — Vsed premogovnega eksporta je promet v Bremenu zelo narasel in je bil na primer v avgustu za 44% večji kot v lanskem avgustu. — Ruski sindikat nafte je sklenil ustanoviti v Berlinu posebno družbo z začetnim kapitalom dveh milijonov mark. Družba bo imela na Nemškem lastne podružnice in zaloge. — Luksemburžani bodo vse obveznosti stabilizirali na osnovi 175 frankov = 1 funt. — Banca Commerciale Italiana izkazuje v prvem polletju 1926 čistega dobička 47.615.000 lir, dočim ga je bilo lani v istih mesecih samo 35.621.000 lir. — Vesti o tobačnem monopolu na Nemškem so preuranjene in je izjavil državni finančni minister dr. Reinhold, da se

v finančnem ministrstvu ne izdeluje noben tak zakonski predlog. — V skupini nemških hipoteknih bank združene banke so dale za pospešitev gradbe malih stanovanj pod gotovimi pogoji na razpolago kredit 60 milijonov mark. — V Evropi se mudi v informacijske svrhe ravnatelj zunanje trgovske pisarne ameriškega trgovskega urada J. Klein. Obiskati hoče 27 evropskih mest, med njimi tudi Beograd in Carigrad. — V Južnoafriški Uniji so v prvih šestih letošnjih mesecih dobili za 1.368.000 karatov demantov v vrednosti 4.483.500 funtov sterlingov. Po teh podatkih sklepajo na skupno letno produkcijo 10 milijonov funtov. — Češkoslovaške tovarne katuna se bodo združile v kartel v svrhu določanja cen in skupne prodaje. Tudi predilnice bombaža se posvetujejo o tesnejšem skupnem delovanju. — Kakor smo že poročali, namerava zgraditi Ford v Bolgariji avtomobilno tovarno, in sicer v neposredni bližini Sofije. Nakupil je potrebni svet in je ponudil nato bolgarski vladi posojilo v znesku enega milijona funtov, koji kredit naj bi se porabil za zboljšanje v prav žalostnem stanju se nahajajočih bolgarskih cest. — V zadnjih dneh so naročili Angleži na Češkem večje množine železa. — Češkoslovaški sladkorni kartel je podpisan. Veljaven je od 1. oktobra 1926 do 30. septembra 1927. Cene za sladkor so določene enotno za vsa republika. — Francoski obtok bankovcev se je po izkazu od 16. t. m. znižal za 545 milijonov frankov na 54.900.000.000. Predjuni banke državi so se znižali za 150 milijonov na 30.6 milijard. — Vodilne tovarne za izdelovanje vagonov na Nemškem se pogajajo o tesnejši združitvi. Tovarne bi se popolnoma spojile in bi se ustanovila nova akcijska družba. Višina akcijske glavnice še ni določena. Hkrati z združitvijo se bo začelo tudi z dalekosežno tipizacijo. — Rumuni so s 15. septembrom zvišali železniške tarife za osebni promet, in sicer za 20% pri osebnih vlakih in za 50% pri ekspresnih vlakih. — Veliki ruski koncern »Jugostal« je izjavil zastopnikom sovjetsko-ruske državne banke in premogovnemu koncernu, da družba ne more več plačevati svojih obveznosti tem tvrdkam. Pasiva znašajo 18 milijonov rubljev. — Pred kratkim je bil ustanovljen mednarodni sindikat kave, ki obsega mesta Amsterdam, Rotterdam, Bremen in Hamburg in ki hoče uvažati brazilsko kavo naravnost v Evropo, brez posredovanja drugih trgov. — V Avstriji je delalo lani deset obratov za pridobivanje svinca in cinka. Produkcija svinčenih rud je znašala 70 tisoč met. stotov, cinkovih 18.000, vrednost 4 in 3.5 milj. šilingov. — Hranilne vloge pri vseh dunajskih denarnih zavodih so se dvignile v juliju za 59.500.000 in so znašale koncem avgusta 635.300.000 šilingov. — V avgustu so naložili na Češkoslovaškem na vseh železnicah 448 tisoč vagonov, za dom 395.000, za ven 53.000 vagonov. Samo s premogom naloženih vagonov je bilo nad 135.000.

Ljubljanska borza.

Sreda 22. septembra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 72.50, bl. 74; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 305; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 194, zaklj. 194; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 165, bl. 170; Merkantilna banka, Kočevje den. 90, bl. 93; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 866, bl. 868; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 18; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 112; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 104; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešira, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 103.

Blago: Trami monte, feo nakl. postaja 3 vag. den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Bordonali, merkantilno tesani, od 28 do 45 cm, media 32/34 cm, od 6 do 10 m, media 8, feo vag. meja 2 vag. den. 330, bl. 330, zaklj. 330; borova drva, 1 m dolga, feo vag. nakl. post. 1 vag. den. 12, bl. 12, zaklj. 12; Letve 24/48, 4 m, feo vag. meja den. 490; bukova drva, suha, zdrava, meterska, feo meja den. 21; remeljal, monte, ostrorobi, ravno oželjeni, 36/66, 48/48, 76/76, 87/87, 97/97, 4 m dolgi, feo meja 2 vag. den. 565, bl. 565, zaklj. 565; pšenica nova, feo nakl. post. bl. 260; pšenica domača nova, feo nakl. post. bl. 285; koruza, feo nakl. post. bl. 165; rž domača, feo nakl.

post. bl. 210; oves novi, fco nakl. post. bl. 155; fižol beli novi, fco nakl. post. bl. 170; krompir rani, fco vag. slov. post. bl. 95; laneno seme, fco Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, fco Ljubljana den. 370; seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. bl. 100.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. — Na svinjski sejem dne 17. septembra 1926 se je pripeljalo 334 svinj in 1 koza; cene so bile sledeče: mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad 50 do 100, 7 do 9 tednov stari 125 do 150, 3 do 4 mesece stari 250 do 300, 5 do 7 mesecev stari 420 do 450, 8 do 10 mesecev stari 525 do 550, 1 leto 1000 do 1100, 1 kg žive teže 9.25 do 10, 1 kg mrtve teže 15 do 17 Din. Koza 125 Din. Prodalo se je 179 svinj in 1 koza.

Dunajski goveji sejem (20. t. m.). — Dogon 3492 komadov; od tega 1224 iz Jugoslavije. Vse cene so se držale čvrsto, le slabše blago je popustilo za 5 grošev pri kg in biki so se podražili za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.65 do 1.85 (izjemno 1.90 do 2.10), II. 1.40 do 1.60, III. 1.10 do 1.35, biki 1.15 do 1.55, krave 1 do 1.60 (1.70), slaba živina 0.55 do 0.85 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (20. t. m.). Prijaznejša tendenca. Malo boljša kupčija. Rž se je podražila. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 37.50 do 38.50, poltiska 42 do 43; rž: marchfeldska 27.75 do 28, druga 26.50 do 26.75, peštanska 28.50 do 28.75; ječmen: I. 34 do 38; turščica: 24.50 do 25.50; oves: domači 23.75 do 24.50.

Kovinski trg. Vse kaže, da se bo ameriški trg razvijal v dosedanjem razveseljivem tempu naprej. Poročila iz Amerike so še kar naprej prav zelo ugodna, ameriška jeklena produkcija dela z 82-odstotno kapaciteto. V avgustu so napravili 3,196.000 ton surovega železa, na dan 103.000 ton, v juliju pa 3,223.000 ton. Cene so ostale približno na višini prejšnjih tednov. — Na evropskem kovinskem trgu se zadnjih omenjena trdna tendenca dobro drži, cene so se napram prejšnjim tednom nekoliko okrepile. — Mednarodni trg surovega železa izkazuje vsled angleškega premogovnega štrajka precej boljše povpraševanje, in isto se opaža tudi pri polfabrikatih. Verjetno je, da se bo evropski kovinski trg polagoma stabiliziral na nekoliko višji podlagi. Cene na evropskem eksportnem trgu so bile v sredi septembra približno te-le: Železo v palicah 5 do 5/6, valjana

žica 5/7 do 5/7 6, surova pločevina 5/5 do 5/6, srednja 6/10 do 7/8, fina 9. — Gospodarska depresija, ki smo jo opazovali v posameznih evropskih državah v zadnjih tednih, je menda izgubila svojo ostrino. Položaj sicer vseeno še ni zadovoljiv, vendar pa obeta jesenska sezija veliko bolje, kot bi bili mogli še pred par tedni pričakovati. Dogodki v Ženevi so s pristopom Nemčije k Zvezi narodov veliko pomogli k zbolšanju splošnega položaja evropskega gospodarstva. Vsi si želijo, da bi se dobro započeto zboljšanje tudi nadalje držalo. — Strokovno časopisje se peča še kar naprej z vprašanjem evropskega železnega kartela. Kakor hitro bo kartel perfekten, pričakujejo temeljitega zvišanja eksportnih cen. Pri tem izračunajo mesečno produkcijo peterih najvažnejših evropskih železnih dežel — Nemčija, Francija, Belgija, Luksemburška, Saarsko okrožje — na 2,630.000 ton. Težkoče pri stvarjanju kartela so še zmeraj velike: sitnosti ne delajo direktno v poštev prihajajoče dežele, temveč tudi druge, v prvi vrsti Italija. Italija je proti kartelu in izraža obžalovanje, da italijanska železna industrija ni zadosti močna, da bi se pogajanj aktivno udeleževala. Vsekakor vidijo merodajni italijanski krogi v kartelu, kakor je sedaj zasnovan, veliko nevarnost za domačo industrijo. — Angleški železni in jekleni trg kaže še nadalje znake negotovosti. Pravijo, da premog po štrajku ne bo cenejši in igra to seveda veliko vlogo. Na trgu se opaža veliko povpraševanje za čas po štrajku, a producenti so zelo oprezní, ker nimajo za kalkulacijo cen nobene sigurne podlage. Trenutno se je produkcija jekla nekoliko zvišala, sicer pa je na trgu slejko prej veliko pomanjkanje blaga. Zato gredo domače cene neprestano gor in je inozemski uvoz vedno večji. Veliko naročajo ladjedelnice, strojne tovarne itd., in ker doma blaga ni, gredo skoraj vse ven v tujino ponj. V preteklem mesecu je importiral okraj Cleveland 24.000 ton železa in jekla, v juliju 16.500 in v juniju 11.400 ton. — Francoski železni in jekleni trg se je napram prejšnjim tednom kaj malo spremenil; tako konsument kot producenti so zelo rezervirani. Strokovni krogi prisojajo porajajočemu se železnemu kartelu prav veliko važnost. Francoska železna industrija je s svojimi izdelki navezana na inozemske trge, ker domači konsum ne more prebiti produkcije, ki jo cenijo letos na 10 milijonov ton. Produkcija surovega železa v juliju je znašala 792.000 ton, v juniju 778.000 ton. Jekla so napravili v juliju 718.000 ton, v juniju 693.000. Na

podlagi dosedanje baze računijo letošnje francosko jekleno produkcijo na 8,500.000 ton. — **Belgijski** domači trg se dobro drži, eksportno povpraševanje je zadovoljivo. Zadnje notacije: železo v palicah 925 belgijskih frankov, tračnice 950, surova pločevina 1000, srednja 1025 do 1050, fina 1250. — Skupna produkcija prvih sedmih mesecev izkazuje na Luksemburškem 1,416.000 ton surovega železa in 1,272.000 ton surovega jekla, za 73.000, oziroma za 76.000 ton več kot v isti dobi lanskega leta. V kupčiji se je začela na Luksemburškem spet trdnejša tendenca. Računajo s kartelom in s tem v zvezi z zvišanimi cenami. — **Nemški** železni trg je obdržal trdno tendenco zadnjih tednov in se vidi, kot bi bilo poživljenje na trgu trajno. Razmere v železni industriji so postale v zadnjem času izdatno boljše. Eksportni trg ima zelo lepo upanje, domači konsum ima večjo nakupno moč, železo predelujoča industrija in trgovina imata večja naročila. — **Češkoslovaški** železni in jekleni trg se v zadnjem času ni dosti spremenil. Kupčija je odločno boljša kot je bila, pa še davno ni na višku in tudi ni v bližnji bodočnosti tega pričakovati. Položaj strojne industrije je še nadalje zelo zamočan. V drugem poročilu smo pisali, da je dobila strojna industrija večja naročila poljedelskih strojev iz Rusije; seveda pa to še ni vse, in pravijo, da se češkoslovaška strojna industrija kot celota ne more pohvaliti s prav dobro zaposlenostjo.

dobavo raznih inventarnih predmetov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnih železnic v Zagrebu sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe za popravo 9 komadov divanov. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 1000 kilogramov svinca. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 100.000 kg angleškega livarskega koksa in 50.000 kg lesnega oglja ter glede dobave stavbenega materiala (strešna in zidna opeka in žlebak). — Dne 13. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 40 kom. štedilnikov. — Dne 14. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave borovih drogov ter glede dobave raznega železa. — Dne 15. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 2000 kom. knjižic »folio zlat«; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 6000 kg banka kositra. — Dne 16. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave betonskih plošč in okvirjev; pri direkciji državnih železnic (administrativno pravno oddeljenje) v Ljubljani glede oddaje del čiščenja uradnih prostorov v zgradbi Ljubljanskega Dvora; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave gumijevih cevi; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega materiala (žakljevin, snazilna pasta, sveče, sodna kislina, krtače, razni gorilci, stenj in čopiči). — Dne 18. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave tračnic in podložnih plošč obl. juž. žel. ter glede dobave 3000 kg parafina; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1550 m³ lesa ter glede dobave orodja za nakladišča (špiralni svedri, ročna kladiva itd.). — Dne 19. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 350 kom. vijanih zapenjač. — Dne 20. oktobra t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave raznega materiala) razne barve, olja, čopiči, krtače in drugi material za ladje). — Dne 23. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave različnega pisarniškega materiala (kuverte, karton itd), dne 25. oktobra t. l. pa pri isti direkciji glede dobave bakrene, medeninaste, cinkove in pakfong-pločevine.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Oglejte si

bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vezane, našivke in čipke ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi levo.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. septembra t. l. ponudbe za dobavo 300 kom. plošč iz plavljenega železa za padokaze, za dobavo 50 kom. granitnih kvadratov ter za dobavo 1000 m »Rupfenleinen«; do 1. oktobra t. l. za dobavo pil za skodelnike, za dobavo 2000 kg kotnega železa, za

V Mariboru na Kralja Petra trgu se oddajo v najem prostorni trgovski lokali z skladišči in kletjo in posebej še štiri velika skladišča s kletjo.

Pojasnila daje Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Edino šivalni stroji in najboljše kolese

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner Adler** Tudi na obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

Trgovci, inse irajte v Trgovskem listu!

VINO CET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obrtnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.
Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO - INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike,
tabele, statute, vabila,
letake, lepake,
posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552